

Phẩm 10: PHẨM ƯU-BÀ-TẮC THUỘC PHẦN VẤN

Hỏi: Là Ưu-bà-tắc chăng?

Đáp: Phải.

Là Ưu-bà-tắc của ai?

Đáp: Là Ưu-bà-tắc của Phật.

Là Phật nào?

Đáp: Phật Thích Ca Mâu Ni.

Cái gì huân tập (hun đúc) Ưu-bà-tắc này?

Đáp: Là pháp.

Pháp nào?

Đáp: Là dục.

Là dục là gì?

Đáp: Diệt tận.

Diệt tận là gì?

Đáp: Là Niết-bàn.

Có những điều kiện nào mới được gọi là Ưu-bà-tắc?

Đáp: Nếu người nam có các căn đầy đủ, tâm không lầm lẫn, không bị khổ ép ngặt, muốn làm Ưu-bà-tắc, hướng về tâm tôn thượng, hướng về tâm ấy làm chánh, dựa vào sự buông xả người kia được tâm hỷ lạc. Pháp luân của Phật kia chưa xoay chuyển, chưa có chúng tăng, người kia miệng thọ lãnh hai giáo: Quy y Phật, quy y Pháp. Thọ nhận hai ngữ này rồi, liền được gọi là Ưu-bà-tắc, như kệ nói:

*Lìa phiền não sử như
Chứng thường tịch bậc nhất
Hàng phục xứng vô lượng
Nói cho Đề-vị kia
Quy Phật và quy Pháp
Báu vô thượng lìa như,
Chưa có báu thứ ba
Dạy cho nương hai báu.
Không bị dục tổn hại
Đại tiên không bỏn sẻn
Nghĩa pháp này nên thế
Đại tiên không hủy tăng.*

Bánh xe Pháp đã xoay, tức là có Thánh chúng, tức nói ba ngữ. Miệng thọ lãnh ba giáo: Quy y Phật, quy y Pháp, quy y Tăng. Thọ nhận ba ngữ này rồi, liền được gọi là Ưu-bà-tắc, như Đức Phật đã nói:

*Chốn quy y rất nhiều:
Núi non và cây cối
Vườn rừng và thân, thảo
Đó do khổ ép ngặt
Quy này không yên ổn
Quy này không là trên
Không quy y chỗ này
Là được tất cả khổ
Quy y Phật, Pháp, Tăng
Chánh quán bốn chân đế:
Khổ do nơi tập sinh,
Năng diệt trừ khổ, tập
Tám đường chánh yên ổn
Sẽ đến nơi cam lộ
Quy đây an vui nhất
Quy này là trên hết
Quy y ở chốn này
Là được tất cả khổ!*

Hỏi: Ưu-bà-tắc có bao nhiêu giới?

Đáp: Có năm.

Năm giới ấy là gì? Năm giới đó là:

1. Trọn đời không sát sinh, là giới Ưu-bà-tắc.
2. Trọn đời không trộm cắp, là giới Ưu-bà-tắc.
3. Trọn đời không tà dâm, là giới Ưu-bà-tắc.
4. Trọn đời không nói dối, là giới Ưu-bà-tắc.
5. Trọn đời không uống rượu, là giới Ưu-bà-tắc.

Năm giới Ưu-bà-tắc ấy, vâng giữ trọn đời, không được trái phạm.

Phạm vi giữ giới Ưu-bà-tắc?

Đáp: Nếu Ưu-bà-tắc đối với năm giới này, thường gìn giữ giới, bảo hộ giới mà hành, gần gũi mà hành, hành không thiếu, hành không rối loạn, hành không vắng đục, hành không lẫn lộn thuận theo giới mà hành, được như thế, gọi là Ưu-bà-tắc giữ giới, như kệ nói:

*Người trí thường giữ giới
Hy vọng được ba vui
Tôn trọng, được lợi ích
Sau được vui cõi trời
Thấy những chốn như thế
Người trí luôn là ác*

*Lợi căn giữ giới tịnh
Thường được vui bậc nhất.*

Hỏi: Thế nào là sát sinh?

Đáp: Nếu nghĩ là chúng sinh, cố tình đoạn mạng sống chúng sinh, khi chúng chưa đến lúc chết, hoặc đến lúc chết mà chưa chết. Nếu bảo người khác giết, đoạn mạng sống chúng sinh chờ để sống sót. Người này bảo, người khác nghe rồi, diệt chúng sinh kia chết lăn ra đất. Thân nghiệp, miệng nghiệp như thế là chúng sinh này cố đoạn mạng sống chúng sinh, sẽ đoạn, và đoạn bất cứ lúc nào(bất định). Đó là nghiệp sát sinh. Nếu người làm nghiệp ấy, gọi là người sát sinh.

Hỏi: Thế nào là giới Ưu-bà-tắc không sát sinh?

Đáp: Nếu đối với nghiệp sát kia, không ưa, xa lìa không làm, giữ gìn không trái phạm, đoạn trừ tận gốc, dứt bỏ bất thiện, có thể nhẫn chịu thực hành điều thiện, gọi là không sát sinh, là giới Ưu-bà-tắc, như Phật đã nói:

*Không giết cũng không dạy
Cũng không khuyên người giết
Các định và sợ hãi
Cùng với danh tiếng lớn
Với tất cả chúng sinh
Bỏ hết các đao, gậy.*

Hỏi: Thế nào là không cho mà lấy?

Đáp: Nếu có người, không cho mà lấy, hoặc trong thôn xóm, hoặc ở núi, đầm không cho, mà tâm, lấy vật của người. Nếu cùng người khác làm, nếu cùng giao kết với giặc cướp, lấy vật của người, tưởng khởi tâm trộm cắp, hy vọng ưa thích, giữ làm của mình. Thân nghiệp, miệng nghiệp như thế, đi lấy, đến lấy, lìa chỗ cũ, dời đến chỗ khác, xé rách cờ hiệu che chắn, vượt khỏi biên giới. Nghiệp ấy là không cho mà lấy. Nếu người làm nghiệp đó, gọi là người không cho mà lấy.

Thế nào không trộm là giới Ưu-bà-tắc?

Đáp: Đối với nghiệp trộm kia, không ưa thích, xa lìa, không làm, giữ giới không phạm, dứt bỏ tận gốc, bỏ việc làm bất thiện, thực hành việc thiện, gọi là không trộm cắp, giới của Ưu-bà-tắc, như Đức Phật đã nói:

*Không trộm, cũng không dạy
Không lấy, không mang đi
Không khuyên người khác lấy
Lìa không cho mà lấy.*

Hỏi: Thế nào là tà dâm?

Đáp: Nếu có kẻ tà hạnh, đối với người có cha, mẹ giữ gìn, anh, em, chị em gái giữ gìn, pháp tự giữ gìn, dòng họ giữ gìn, bà con giữ gìn, người thân tín giữ gìn, cho đến giữ gìn tràng hoa. Nếu ngủ chung với người ấy qua đêm, hoặc cùng làm pháp dâm dục hoặc hành dâm ở chỗ phi đạo với vợ mình, thì nghiệp ấy là tà hạnh. Nếu người làm nghiệp ấy gọi là người tà hạnh.

Hỏi: Thế nào không tà dâm là giới Ưu-bà-tắc?

Nếu không ưa nghiệp kia, xa lìa không làm, giữ giới không phạm, dứt bỏ tận gốc, bỏ việc bất thiện, thực hành việc thiện, gọi là không tà dâm, là giới Ưu-bà-tắc, như Đức Phật đã nói:

*Lìa hạnh dâm, bất tịnh,
Quán dục như hầm lửa
Dù chưa thể lìa dục,
Cũng không phạm vợ người.*

Hỏi: Thế nào là nói dối?

Đáp: Nếu có người nói dối, hoặc trong chúng, trong bạn, trong bà con thân thuộc, trong cõi người cao quý, trước mặt vua chúa, thay họ làm chứng, biết sao nói vậy, người kia không biết, nói biết, biết nói không thấy, biết, nói không thấy, không thấy, nói thấy. Nếu tự làm vì người khác làm, nếu vì của cải ở trong chúng, cố tình nói dối, che giấu sự chịu đựng, che giấu điều mình muốn, những gì mình biết, điều mình đã tưởng, che giấu sự hiểu biết trong tâm, không thấy, nói thấy, thấy nói không thấy, không nghe, nói nghe, nghe nói không nghe, không hay nói hay, hay nói không hay, không biết, nói biết, nhận thức nói không biết. Trước, muốn nói dối, khi nói, biết mình nói dối, nói rồi, biết nói dối. Ý lừa dối như thế là vì của cải, nếu tập hợp tất cả những âm thanh, câu từ, ngôn ngữ được miệng thể hiện như thế là nghiệp nói dối. Nếu người hành vi nghiệp ấy gọi là người nói dối.

Thế nào không nói dối là giới Ưu-bà-tắc?

Đáp: Đối với nghiệp nói dối kia, không ưa, xa lìa không làm, giữ giới không trái phạm, dứt bỏ tận gốc, từ bỏ việc bất thiện, thực hành điều thiện, gọi là không nói dối, là giới của Ưu-bà-tắc, như Đức Phật đã nói:

*Hoặc bạn, hoặc trong chúng
Các thứ không nói dối
Không nói, không khuyên nói
Lìa tất cả luống dối.*

Hỏi: Thế nào là chỗ uống rượu, buông thả lung?

Đáp: Nếu có chỗ uống rượu buông thả. Nếu rượu rượu nồng rượu mía, rượu nho, rượu mật và rượu vật khác. Nếu uống rượu, nếu yêu thích rượu, rười rượi, cho đến dùng lá cỏ nếm một giọt, nghiệp ấy là chỗ uống rượu, buông lung. Nếu làm nghiệp ấy, gọi là người buông lung uống rượu buông lung.

Thế nào là không uống rượu, không buông lung, là giới của Ưu-bà-tắc?

Đáp: Nếu không ưa nghiệp uống rượu kia, xa lìa không làm, giữ giới không phạm, dứt bỏ tận gốc, buông bỏ bất thiện, thực hành điều thiện, gọi là chỗ không uống rượu, không buông lung, là giới của Ưu-bà-tắc, như Đức Phật đã nói.

*Thánh dạy nên bỏ rượu
Cũng đừng cho người rượu
Không uống, không khuyên uống
Biết chỗ buông lung ấy
Biết nẻo bất thiện này
Người ngu, kiêu ngạo thế
Biết chỗ đó bất thiện
Giới đức, tự ngăn ngừa
Không giết, cũng không trộm
Lời thật, không uống rượu
Pháp không dâm, dứt dục
Phi thời không ăn đêm
Khiêm cung không giường cao
Vui dứt nghe, chỉ quán
Không tràng hoa, xoa hương
Tám trai giới như thế,
Tùy theo lúc giữ trai,
Người trí tùy thực thí
Cúng dường tăng thức, ăn
Không buông lung, tham đắm
Cúng dường cho cha, mẹ
Như pháp, cầu của cải
Để tự tu nghiệp nhà,
Được sinh trời Nhật Quang.*

Năm giới có bao nhiêu giới là sắc, bao nhiêu giới không phải sắc?

Đáp: Tất cả đều là sắc.

Năm giới có bao nhiêu giới có thể thấy, bao nhiêu giới không thể thấy?

Đáp: Tất cả đều không thể thấy.

Năm giới có bao nhiêu giới có đối, bao nhiêu giới không có đối?

Đáp: Tất cả đều không có đối.

Năm giới có bao nhiêu giới thuộc Thánh, bao nhiêu giới không thuộc Thánh?

Đáp: Tất cả đều chẳng phải Thánh.

Năm giới có bao nhiêu giới là hữu lậu, bao nhiêu giới là vô lậu?

Đáp: Tất cả đều là hữu lậu, tất cả có ái, tất cả có mong cầu. Tất cả sẽ nhận lấy, tất cả có nhận lấy, tất cả có vượt hơn.

Năm giới có bao nhiêu giới là thọ, bao nhiêu giới không phải thọ?

Đáp: Tất cả đều chẳng phải thọ, tất cả đều là bên ngoài.

Năm giới có bao nhiêu giới có báo, bao nhiêu giới không có báo?

Đáp: Tất cả đều có báo.

Năm giới có bao nhiêu giới là tâm, bao nhiêu giới chẳng phải tâm?

Đáp: Tất cả đều chẳng phải tâm.

Năm giới có bao nhiêu giới là tâm tương ứng, bao nhiêu giới không phải tâm tương ứng?

Đáp: Tất cả đều chẳng phải tâm tương ứng.

Năm giới có bao nhiêu giới là tâm sở, bao nhiêu giới không phải tâm sở?

Đáp: Tất cả đều chẳng phải tâm sở.

Hỏi: Năm giới có bao nhiêu giới là duyên, bao nhiêu giới chẳng phải duyên?

Đáp: Tất cả đều chẳng phải duyên.

Năm giới có bao nhiêu giới là tâm chung, bao nhiêu giới là tâm không chung?

Đáp: Tất cả đều là tâm không chung, tất cả đều không tùy tâm chuyển.

Năm giới có bao nhiêu giới là nghiệp, bao nhiêu giới không phải nghiệp?

Đáp: Tất cả đều là nghiệp.

Năm giới có bao nhiêu giới là nghiệp tương ứng, bao nhiêu giới không phải nghiệp tương ứng?

Đáp: Tất cả đều chẳng phải nghiệp tương ứng.

Năm giới có bao nhiêu giới là nghiệp chung, bao nhiêu giới không phải nghiệp chung?

Đáp: Tất cả đều là nghiệp không chung, tất cả đều không tùy nghiệp chuyển.

Năm giới có bao nhiêu giới là nhân, bao nhiêu giới không phải nhân?

Đáp: Tất cả đều là nhân.

Năm giới có bao nhiêu giới có nhân, bao nhiêu giới không có nhân?

Đáp: Tất cả đều có nhân, tất cả đều có đầu mối, tất cả đều có duyên, tất cả đều là hữu vi.

Năm giới có bao nhiêu giới là biết, bao nhiêu giới không biết?

Đáp: Tất cả đều là biết, như sự thấy biết.

Năm giới có bao nhiêu giới là thức, bao nhiêu giới không phải thức?

Đáp: Tất cả đều là thức, ý thức như sự nhận thức, tất cả đều giải (hiếu), tất cả rõ biết (thấu rõ).

Năm giới có bao nhiêu giới là dứt trí biết, bao nhiêu giới không phải dứt trí biết?

Đáp: Tất cả đều chẳng phải dứt trí biết.

Năm giới có bao nhiêu giới là tu, bao nhiêu giới không phải tu?

Đáp: Tất cả đều là tu.

Năm giới có bao nhiêu giới là chứng, bao nhiêu giới không phải chứng?

Đáp: Tất cả đều là chứng, thấy biết như sự.

Năm giới có bao nhiêu giới là thiện, bao nhiêu giới là bất thiện, bao nhiêu giới là vô ký?

Đáp: Tất cả đều là thiện.

Năm giới có bao nhiêu giới là học, bao nhiêu giới là Vô học, bao nhiêu giới là phi học, phi Vô học?

Đáp: Tất cả đều là phi học, phi Vô học.

Năm giới có bao nhiêu giới là báo, bao nhiêu giới là pháp báo, bao nhiêu giới không phải báo, chẳng phải pháp báo?

Đáp: Tất cả đều là pháp báo.

Năm giới có bao nhiêu giới là kiến đoạn, bao nhiêu giới là tư duy đoạn, bao nhiêu giới không phải kiến đoạn, không phải tư duy đoạn?

Đáp: Tất cả đều không phải kiến đoạn, không phải tư duy đoạn.

Năm giới có bao nhiêu giới là nhân của kiến đoạn, bao nhiêu giới là nhân của tư duy đoạn, bao nhiêu giới không phải nhân của kiến đoạn, không phải nhân của tư duy đoạn?

Đáp: Tất cả đều chẳng phải nhân của kiến đoạn, chẳng phải nhân của tư duy đoạn.

Năm giới có bao nhiêu giới lệ thuộc cõi Dục, bao nhiêu giới lệ thuộc cõi Sắc, bao nhiêu giới lệ thuộc cõi Vô sắc, bao nhiêu giới không lệ thuộc?

Đáp: Tất cả đều lệ thuộc cõi Dục.

Năm giới có bao nhiêu giới thuộc quá khứ, bao nhiêu giới thuộc vị lai, bao nhiêu giới thuộc hiện tại, bao nhiêu giới không phải quá khứ, không phải vị lai, không phải hiện tại?

Đáp: Tất cả đều có ba phần: hoặc quá khứ, hoặc vị lai, hoặc hiện tại.

Hỏi: Thế nào là giới không sát ở quá khứ?

Đáp: Giới không sát, sinh rồi diệt, gọi là quá khứ.

Giới không sát ở vị lai là gì?

Đáp: Giới không sát chưa sinh, chưa phát ra, gọi là vị lai.

Hỏi: Thế nào là giới không sát ở hiện tại?

Đáp: Giới không sát sinh, sinh chưa diệt, gọi là hiện tại, cho đến

giới không uống rượu, không buôn lung, cũng như vậy. (Phần hỏi có 10 phẩm, xong)

* * * * *